

aan: Stuurgroep Ekenstein

van: Kopgroep Gaswinning

datum: 11 december 2015

betreft: Terugkoppeling ambtelijk overleg met ministerie van Economische Zaken en Staatstoezicht op de Mijnen, 9 december 2015

Conclusies en aanbevelingen SodM

1. SodM stelt in het advies dat een winning van 33 miljard m³ riskant is. Het aantal bevingen zal substantieel toenemen en de omvang van de versterkingsopgave (4.000 gebouwen tot 2021, dus meer woningen) bij dit niveau is vermoedelijk groter en niet haalbaar.
2. SodM concludeert dat de hoogte en de verdeling van de gasproductie het aantal aardbevingen en de regionale verdeling beïnvloedt. Zij pleit voor een drastische verlaging van de gasproductie tot aan een niveau waarbij het seismisch risico geminimaliseerd wordt rekening houdend met de productieverdeling over het veld. Zij ziet het echter niet als haar rol om te adviseren welk winningsniveau dan wel verantwoord is (politiek besluit).
3. SodM doet de aanbeveling om de jaarlijkse productieverdeling aan de hand van clusters te bepalen met betrekking tot de risicoverdeling (meet- en regelcyclus). SodM uit stevige kritiek op het huidige meet- en regelprotocol. Bestuurlijk kan worden aangedrongen op een nieuw meet-en regelprotocol met ingang van 1 januari 2016 (conform voorschrift), waardoor een snellere en meer adequate reactie (regulering druk in gasveld) mogelijk wordt.
4. SodM doet de aanbeveling om het versterkingsprogramma van gebouwen bij voorkeur te baseren op de seismische dreiging- en risicokaarten die gegrond zijn op de methode die NAM volgt, zodat ook rekening wordt gehouden met de ondiepe ondergrondeffecten. In de huidige prioriteitstelling wordt hiermee geen rekening gehouden. Tevens dringt SodM aan om ervoor te zorgen dat de berekeningen zodra mogelijk bij een onafhankelijke instantie worden belegd.
5. Met betrekking tot omkering gassysteem zijn er volgens SodM aanwijzingen dat een vlakke productie gunstiger is dan een fluctuatiepatroon (meer risico). NAM en SodM onderschrijven beiden dat de effecten van fluctuaties nog niet kunnen worden vastgesteld en hierover nog geen conclusie kan worden getrokken. Dit kost nog minimaal 2 a 3 jaar onderzoek.
6. Laat z.s.m. het maatschappelijk risico berekenen
7. Maak tempo met het beoordelen van de risico's voor BRZO-bedrijven, vaststellen normen hiervoor en het op norm brengen
8. Ook bepleit SodM meer aandacht voor het voorkomen van schade. Betreft een verplichting neergelegd in het Mijnbouwbesluit, dat volgens het SodM uit het oog is verloren vanwege het veiligheidsvraagstuk.

Overige onderbouwende bevindingen SodM
Terugkoppeling overleg EZ en SodM

- Resultaten monitoring
  - 2013 tov 2015; Toename aantal bevingen (bevingsdichtheid) nabij Delfzijl en Appingendam, Eemsmond en Hoogezand-Sappemeer, afname centrum veld (Loppersum en omstreken)
  - Seismiciteit reageert met vertraging van enkele maanden tot een half jaar op veranderingen in de productie. SodM weet dat fluctuaties op zeer korte termijn (dagen) en langere termijn (seizoenen) weinig effect hebben op de seismiciteit. Ze verwacht dat fluctuaties over middellange tijd (weken, maanden) wel een negatief effect op de seismiciteit hebben.

- Hazard and Risk analysis
  - Seismische dreiging bij Loppersum en Hoogezand is lager terwijl die bij de stad Groningen en Delfzijl gelijk is gebleven (2016-2021)
  - Het SodM schetst voor de komende jaren een toenemende trendcurve van het aantal aardbevingen $\geq 1,5$ M. Indien de winning wordt teruggebracht naar 21 BCM, stijgt dat aantal per jaar relatief vlak. Bij iedere hogere winning stijgt het jaarlijks aantal navenant.
  - Toename aantal bevingen gaat gepaard met grotere kans op zwaardere beving.
  - Volgens SodM kan je alleen enigszins stabiliteit bereiken (geleidelijker en vlakker) door drastisch lager te gaan produceren. De kans op een zware aardbeving blijft maar wordt bij drastisch mindere productie wel kleiner.
  - De tijdelijke rust die is ontstaan door het terugdraaien van de winning onder Loppersum zal binnenkort tot een eind komen. Het kan zelfs beter zijn om de winning daar weer op te schroeven, om een meer gelijkmatige winning (en daarmee drukverdeling en compactie over het veld) te krijgen.
  - De prioritering die de NCG in het MJP heeft gemaakt, lijkt niet logisch gezien de nieuwe kaarten van NAM met grote aantallen te versterken gebouwen in Groningen en Delfzijl
  - SodM geeft in haar advies geen review op de bevindingen over de sterkte van de gebouwen. Zij ziet tevens nog verbeteringen bij het ondergrondmodellen en gaat TNO opdracht geven om onderzoek naar kwetsbaarheid gebouwen. De NCG laat onderzoek doen door Deltares
  - SodM onderschrijft het bepalen van het maatschappelijk risico in plaats van het groepsrisico.

Aandachtspunten overleg ministerie van Economische Zaken

- Daags voorafgaand aan het overleg wordt ons medegedeeld dat in ieder geval niet bekend zal worden gemaakt welk besluit de minister zal gaan nemen. Op de ochtend van het overleg d.d. 9 december jl. bericht *De Telegraaf* dat de minister geen nieuw winningsbesluit zal nemen en zich neerlegt bij de uitspraak van de Raad van State.
- Het ministerie maakt zich zorgen over de mogelijkheid dat het MJP niet wordt ondersteund door de regio. Wat betekent dat voor het winningsbesluit? Volgens EZ zijn het communicerende vaten, waarbij de versterkingsopgave gekoppeld is aan het winningsniveau.
- Het definitieve advies van de commissie Meijdam is op 9 december bij het ministerie binnengekomen. Op hoofdlijnen blijft het advies in lijn met het tweede advies. Specifieke punten:

Terugkoppeling overleg EZ en SodM

- De commissie pleit voor een onafhankelijke PGA-kaart. Maar wel een gebaseerd op de modelmatige aanpak van NAM (een methodiek die wij overigens ondersteunen)
  - De commissie dringt aan op een flexibel meet- en regelprotocol om snel in te kunnen grijpen indien zich bevingen voordoen die duiden op een (toekomstige) overschrijding van de PGA-contouren.
- Het advies van de commissie Meijdam wordt 18 december tezamen met een beleidsbrief van de minister naar de Tweede Kamer gestuurd, waarin hij zijn keuzes en/of besluit toelicht. Ook de overige rapporten/adviezen die hieraan ten grondslag liggen worden dan bekend gemaakt.

Tot slot

- SodM zal dinsdag 15 december aanwezig zijn met een (samengevatte) versie van deze presentatie
- SodM zal op eigen initiatief geen analyse doen van het onderzoek van Arcadis (i.o.v. NAM) naar schade buiten de door NAM veronderstelde contouren. Indien de regio dit wil (begeleidingscommissie) ontvangt SodM graag een brief waarin de precieze vragen en motivatie zijn opgenomen. SodM wil graag meewerken maar zal moeten bezien of het in haar bevoegdheden en competenties past.